

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

ÖZTUNÇ / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No. 14777/08)

KARAR

STRAZBURG

9 Şubat 2016

*İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde
kesinleşecek olup, bazı şekli değişikliklere tabi tutulabilir.*

Öztunç / Türkiye Davasında,*Başkan*

Julia Laffranque,

Yargıçlar

AndrásSajó,

Işıl Karakaş,

NebojšaVučinić,

Paul Lemmens,

JonFridrikKjølbro,

StéphanieMourou-Vikström,

ve Yazı İşleri Müdür Yardımcısı AbelCampos'un katılımıyla, Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 12 Ocak 2016 tarihinde gerçekleştirdiği kapalı oturumdaki müzakereler sonucunda anılan tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (14777/08 No.'lu) davanın temelinde, Türk vatandaşları olan Şükrü, Lezgin ve Nebi Öztunç'un ("başvuranlar"), 11 Mart 2008 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması'na İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvuru bulunmaktadır.

2. Başvuranlar, Mahkeme önünde Van Barosu'na bağlı Avukat H. Turgut tarafından temsil edilmişlerdir. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi yetkilisi tarafından temsil edilmiştir.

3. Başvuranlar, yakınlarının ölümüne ilişkin olarak yürütülen ceza davasının, süresi nedeniyle etkin olmadığını iddia etmektedirler.

4. Bu şikâyet, 17 Haziran 2013 tarihinde Hükümete tebliğ edilmiş ve başvurunun geri kalan kısmıyla ilgili şikâyetler kabul edilemez bulunmuştur.

OLAY

I. DAVANIN KOŞULLARI

5. Başvuranlar, sırasıyla 1963, 1976 ve 1965 doğumludurlar ve Antalya'da ikamet etmektedirler.

6. Ali, Tahir, Hacı ve Hasan Öztunç kardeşler, 9 Ağustos 1984 tarihinde kurşunlanarak öldürülmüşlerdir. Birinci şahıs Şükrü Öztunç'un, ikinci şahıs Lezgin Öztunç'un babasıdır. Mahkeme, Nebi Öztunç ile müteveffalar arasında herhangi bir akrabalık bağı bulunup bulunmadığını bilmemektedir.

7. Olayların meydana geldiği gün, dört kardeş, nüfus memuru tarafından yapılan sayıma katılmak amacıyla Meydani Koli Yaylası'na gitmişlerdir. Köylerine geri dönüş yolunda, Tuzluca Köprüsü'nün girişinde ateşli silahla yapılan bir saldırı nedeniyle hayatlarını kaybetmişlerdir.

8. Savcılık tarafından re'sen bir soruşturma başlatılmıştır.

9. Bu bağlamda, cesetler üzerinde otopsi işlemleri ve diğer adli tıp incelemeleri gerçekleştirilmiştir. Müteveffaların dört farklı uzun menzilli silahtan gelen atışlara maruz kaldığı sonucuna varılmıştır.

10. Şüpheler, çok hızlı bir şekilde köy koruculuğu yapan Aydemir ailesi üyeleri üzerine çekilmiştir. Bu aileden bir kişi, daha önceki bir tarihte öldürülmüştür ve bu olayın ardından Öztunç ailesi kasten adam öldürmekle suçlanmıştır.

11. Birçok şüpheli hakkında, 22 Ağustos 1984 tarihinde yakalama emri verilmiştir.

12. Davadan sorumlu Beytüşşebap sorgu hâkimi, 7 Haziran 1985 tarihinde yargılanan dokuz kişiyi, Abubekir, Tahir, Hüsnü, Bahri, Musa, Abdulkerim, İbdan ve Cemal Aydemir ile Süleyman Tarhan Hakkâri Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk etmiştir.

13. Sanıklardan biri, 1987 yılında yakalanmış ve yirmi yedi gün tutuklu bulundurulmuştur. Diğer sanıklar ise yakalanamamışlardır.

14. Farklı tarihlerde hayatlarını kaybetmeleri sebebiyle, Abdulkerim, İbdan ve Cemal Aydemir hakkında yürütülen kovuşturmalar sonlandırılmıştır.

15. Musa Aydemir dışında tüm sanıklar, 16 Temmuz 2002 tarihinde Hakkâri Ceza Mahkemesi'ne çıkarılmıştır. Sanıklar, iddianamenin kendilerine iletilmesini ve savunmalarını hazırlamaları için kendilerine süre verilmesini talep etmişlerdir. Ağır Ceza Mahkemesi, duruşma sonunda sanıkların taleplerini haklı bulmuş, ayrıca tutuklanmalarına karar vermiştir.

16. 27 Temmuz 2002 tarihli duruşmaya katılan sanıklar, başvuruların yakınlarının ölümüyle ilgili olduklarına dair her türlü iddiayı reddetmişlerdir. İlgililer, diğer taraftan olayların ardından ikamet ettikleri yerden taşınmış olmaları sebebiyle, haklarında yakalama emri çıkarıldığından haberdar olmadıklarını beyan etmişlerdir. Duruşma sonunda hâkimler, tutuklu sanıkların 23 Nisan 1999 tarihinden önce işlenmiş bazı suçlar nedeniyle karar verilen suçların icrası hakkında indirimler öngören 4616 sayılı Kanun'un hükümlerinden faydalanabilecekleri gerekçesiyle (aşağıdaki 31 ve 32. paragraflar), serbest bırakılmalarına karar vermişlerdir.

17. Sanıkların daha sonraki duruşmalara katılmamaları sebebiyle, Ağır Ceza Mahkemesi, bu sanıklar hakkında 27 Haziran 2003 tarihinde yeni yakalama emirleri çıkarmıştır.

18. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından, savunma tanıkları sıfatıyla, olayların meydana geldiği gün Meydani Koli Yaylasında bulunan iki nüfus memurunun ifadesi alınmıştır. Tanıklar, dört kardeşin ateşli silahla öldürüldüğü gün Abubekir Aydemir'in kendisini kötü hissettiğini, bir süre daha orada kalmak istediğini ve diğer sanıkların onu beklemeden ayrıldıklarını beyan etmişlerdir. İlgili, ancak diğerleri ayrıldıktan sonra ve dolayısıyla ölümcül saldırının gerçekleşmesinin ardından yola çıkabilmiştir.

19. Ağır Ceza Mahkemesi, 29 Mart 2005 tarihinde Süleyman Tarhan'ın hakkında yapılan tüm suçlamalardan beraatına karar vermiştir. Buna karşın Ağır Ceza Mahkemesi, Abubekir, Tahir, Hüsnü, Bahri ve Musa Aydemir'in, önceden tasarlayarak kasten adam öldürmekten suçlu olduklarına karar vermiş ve ilgilileri müebbet hapis cezasına mahkûm etmiştir.

20. Ağır Ceza Mahkemesi, bu kararı verirken, aleyhte tanıkların ifadelerinin de bulunduğu farklı delil unsurlarına dayanmıştır. Ağır Ceza Mahkemesi, Abubekir lehinde tanıklık eden iki nüfus memurunun beyanlarıyla ilgili olarak, anlatımlarının pek uyuşmadığı ve diğer delil unsurlarıyla alenen çelişkide olduğu, dolayısıyla bu şahıslara güvenemeyeceği kanısındadır. Ayrıca, sanığın köyün *ağası* sıfatını taşımasının da etkili olduğunu kaydetmiştir ki, kendisine göre bu durum iki tanığın neden bu şekilde ifade verdiğini açıklamaktadır. Ağır Ceza Mahkemesi, bu unsurun ayrıca ilgilinin neden kendisi aleyhinde çıkarılan yakalama emirlerine rağmen bulunmadığını ve sonunda yakalandığını açıklayacak nitelikte olduğunu eklemiştir. Üstelik Ağır Ceza Mahkemesi, sanıkların, "uygulama alanı kendilerine isnat edilen olayları kapsayan, 4616 sayılı Kanuna ilişkin iki af yasasının kabulünün ardından" ancak kendi huzuruna geldiklerini belirtmiştir.

21. Ağır Ceza Mahkemesi, mahkûmiyet kararına istinaden, mahkûmlar hakkında yakalama emri çıkarmıştır.

22. Son olarak Ağır Ceza Mahkemesi, mahkûmiyet kararının kesinleşmesi durumunda, 4616 sayılı Kanunun uygulanması hakkında karar verilmesine hükmetmiştir.

23. Karar, re'sen ve başvuranların avukatının temyiz başvurusu üzerine Yargıtay'a gönderilmiştir.

24. Yargıtay nezdinde görevli Cumhuriyet Başsavcılığı, yeni Ceza Kanunu'nun kabulünün ardından yürürlükte olan uygulamaya uygun olarak, 14 Haziran 2005 tarihinde, daha hafif hükümlerin uygulanabilmesi amacıyla, mahkûmiyet kararının yeni mevzuat ışığında yeniden incelenmesi gerektiği gerekçesiyle davayı ilk derece mahkemesine göndermiştir.

25. Hakkâri Ağır Ceza Mahkemesi, 18 Ekim 2005 tarihinde, başvuranların avukatının ileri sürdüğü gerekçeleri dinledikten sonra, aynı sanıkları ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm etmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, yeniden 4616 sayılı Kanun'dan doğabilecek bir iyileştirme hakkında karar verilmesinin cezanın kesinleşmesine kadar askıya alınmasına karar vermiştir. Ayrıca Ağır Ceza Mahkemesi ilgililerin

avukatının karara istinaden 29 Mart 2005 tarihinde çıkarılan yakalama emirlerinin kaldırılmasına ilişkin talebini reddetmiştir.

26. Hem re'sen hem de sanıkların avukatının temyiz başvurusu üzerine başvurulmuş Yargıtay, 30 Haziran 2006 tarihinde, Ağır Ceza Mahkemesi'nin davanın geri gönderilmesinin ardından sanıkları dinlemediği ve avukatlarının savunmasını almakla yetindiği gerekçesiyle itiraz edilen kararı bozmuştur.

27. Dava, düzenli olarak duruşmaların görülmeye devam ettiği Hakkâri Ağır Ceza Mahkemesi önünde halen derdesttir. Sanıklar, haklarında çıkarılan yakalama emirlerine rağmen halen adalete teslim olmamışlardır.

28. Sanıkların yerlerinin tespit edilmesi amacıyla, yakınları jandarma tarafından sorgulanmış ve başarısız sonuçlanan birçok arama gerçekleştirilmiştir.

29. Bu ceza yargılamasıyla eş zamanlı olarak, başvuranlar, Beytüşşebap jandarmalarının kaçak sanıkları aktif şekilde aramadıklarını ileri sürerek, 2005 yılında jandarmalar hakkında suç duyurusunda bulunmuşlardır. Bu şikâyet, 9 Mayıs 2006 tarihinde takipsizlik kararıyla sonuçlanmıştır.

30. Yeni bir suç duyurusunda daha bulunulmuştur. Bu şikâyet de 22 Şubat 2008 tarihinde takipsizlik kararıyla sonuçlanmıştır.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMASI

1. Somut Olayın 4616 Sayılı Kanunla İlgili Yönleri

31. 21 Aralık 2000 tarihli ve 4616 sayılı Kanun, özellikle 23 Nisan 1999 tarihinden önce işledikleri suçlar nedeniyle ölüm cezasına mahkûm edilen, müebbet hapis cezasına çarptırılan veya on yıldan fazla başka bir hapis cezasına mahkûm edilen kişilerin yararına, tabi oldukları kanunların infaz hükümleri uygulanarak, tutuklu olarak çekmeleri gereken toplam cezalarından on yıllık indirim yapılmasını öngörmektedir. Bu indirim, "koşullu salıverilme" olarak da değerlendirilebilir.

32. Yargıtay'a göre, ölüm cezasının kaldırılması nedeniyle ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının ölüm cezası yerine getirildiği gerekçesiyle, sadece

bu cezaya çarptırılan kişiler, yukarıda belirtilen ceza indiriminden yararlanabilirler.

2. *Gıyabi Mahkûmiyet*

33. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 247. maddesinin 32. fıkrası, kaçak bir sanıkhakkında, ancak bu sanığın daha önce bir karar mercii tarafından sorgulanmış olması durumunda, gıyabi mahkûmiyet kararı verilebileceğini öngörmektedir.

3. *Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru*

34. 23 Eylül 2012 tarihinden itibaren her birey, Anayasa ve/veya Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi tarafından korunan temel hak ve özgürlükleri ileri sürerek, Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulunabilir.

35. Bu mekanizmanın işleyişi, Hasan Uzun/Türkiye Kararında açıklanmıştır ((kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 10755/13, §§ 16 - 27, 30 Nisan 2013).

36. Anayasa Mahkemesi, yaşam hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkin ilk kararını 17 Eylül 2013 tarihinde vermiştir (başvuru no. 2012/752). Van Depreminde meydana gelen bir ölümle ilgili olan bu davada, müştekiler, birçok devlet memurunu, kamu güvenliğini tehdit eden binalarla ilgili görevlerinin icrasında ihmalkâr davranmakla suçlamışlardır. Ayrıca bu memurlar hakkında ceza soruşturması açılmamasından da şikâyetçi olmuşlardır.

37. Anayasa Mahkemesi, yaşam hakkının, usul yönünden ihlal edildiği kanaatine varmıştır. Anayasa Mahkemesi, müteveffanın yakınlarına 20.000 Türk lirası (TRY) tazminat ödenmesine karar vermiş ve ihlalin ve gerekçelerinin telafî edilmesi için kararının bir nüshasını Yargıtay'a göndermiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME'NİN 2. MADDESİNİN USUL YÖNÜNE İLİŞKİN OLARAK İDDİA EDİLEN İHLAL HAKKINDA

38. Başvuranlar, yakınlarının cinayetinin sözde faillerini hedef alan ceza yargılamasının süresinden şikâyetçidirler.

Başvuranlar ayrıca, haklarını aramalarına ve yakınların katillerinin cezalandırılmasına imkân veren etkin bir başvuru yolu bulunmadığını ileri sürmektedirler. Başvuranlar, makamların kaçak sanıkları bulamamasının ve yakalayamamasının, köy korucusu sıfatları nedeniyle ilgileri koruyan jandarmaların durumu hoşgörüyü karşılamasından kaynaklandığını belirtmektedirler.

Başvuranlar, şikâyetlerine dayanak olarak Sözleşme'nin 5, 6 ve 13. maddelerini ileri sürmektedirler.

39. Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

40. Mahkeme, olay ve olgular ile şikâyetlerin hukuki nitelendirmesinde yetkili bir mercii olarak, başvuranlar tarafından ileri sürüldükleri şekliyle şikâyetlerin, sadece Sözleşme'nin 2. maddesinin usul yönüyle ilgili oldukları kanısındadır. Bu hükmün somut olayla ilgili kısmı şu şekildedir:

" 1. Herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır. (...) "

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

1. Taraflar

41. Hükümet, ilk olarak, bildiğine göre başvuran Nebi Öztunç'un müteveffalarla herhangi bir yakınlık ilişkisinin bulunmadığını ve bu sebeple mağdur sıfatını ileri süremeyeceğini belirtmektedir.

42. Hükümet, ikinci olarak, iç hukuk yollarının tüketilmediğini ileri sürmektedir. Hükümet, ilgililerin Anayasa Mahkemesi huzurunda bireysel başvuru yapmış olmaları gerektiği kanısındadır.

43. Bu bağlamda Hükümet, Hasan Uzun/Türkiye ((kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 10755/13, §§ 68 - 70, 30 Nisan 2013) Davasında Mahkeme'nin söz konusu başvuru yolunun bir başvurunun Mahkeme'ye sunulmasından önce tüketilmesi gerektiğine hükmettiğini ileri sürmektedir. Diğer taraftan Hükümet, Van Depremi sırasında meydana gelen bir ölüme ilişkin bir dava kapsamında (yukarıdaki 36 ve 37. paragraflar) Anayasa Mahkemesi tarafından verilen karara atıfta bulunmaktadır, zira Hükümet bu kararın, Sözleşme'nin 2. maddesinin usul yönüne ilişkin şikâyetle ilgili bu türden bir başvuru yolunun uygun nitelikte olduğunu gösterdiği kanısındadır.

44. Hükümet, somut olayda ulusal mahkemeler önünde halen derdest olan dava için, başvuranların kesinlikle Anayasa Mahkemesi'ne başvurabileceği görüşündedir.

45. Bu konuyla ilgili olarak Hükümet, kendisine göre Mahkeme içtihadı gereğince, yeni iç hukuk yollarını tüketme yükümlülüğünün, söz konusu hukuk yollarının sunulmasından önce başvurularını sunan kişilere bile düştüğünü belirtmektedir. Bu bağlamda *Baumann/Fransa* (No. 33592/92, § 47, AİHM 2001-V) ve *Brusco/İtalya* ((kabul edilebilirlik hakkında karar) No. 69789/01, 6 Eylül 2001) Kararlarına atıfta bulunmaktadır.

46. Başvuranlar, Nebi Öztunç'un mağdur sıfatıyla ilgili ilk itiraza ilişkin olarak, Hükümetin iddialarına cevap vermemektedir ve özellikle kendilerinden bu soruya yanıt vermeleri beklenmesine rağmen müteveffalar ile ilgili arasında bir yakınlık bağı bulunduğuna ilişkin herhangi bir unsur sunmamaktadırlar.

47. Başvuranlar, Hükümetin ikinci itirazına ilişkin olarak, kendi nazarlarında aşırı uzun süren yargılamanın, kendilerini iç hukukta bir sonuç beklemekten alıkoyduğu kanaatindedirler.

2. Mahkeme

48. Mahkeme, Nebi Öztunç'un mağdur sıfatıyla ilgili olarak, soyadlarının aynı olmasına rağmen, tarafların, dört müteveffa ile bu

başvuran arasında bir yakınlık bulunduğuna dair delil sunamamış olduklarını gözlemlemektedir.

49. Bu başvuranın iddia edilen ihlalden dolayı mağdur olduğunu ispatlayamamış olması ve aynı zamanda başvurunun bu başvuruları da içermesi nedeniyle, başvuru, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendi anlamında Sözleşme hükümleriyle *kişi yönünden (rationepersonae)* uyumsuzdur.

50. Mahkeme, iç hukuk yollarını tüketme kuralına ilişkin itirazla ilgili olarak, öncelikle, bu kabul edilebilirlik şartına riayet edilip edilmediğinin normal olarak başvurunun kendisine sunulduğu tarihte değerlendirildiğini hatırlatmakta ve somut olayda başvurunun, Hükümet tarafından belirtilen hukuk yolunun yürürlüğe girdiği tarihten yaklaşık olarak dört buçuk yıl önce sunulmuş olduğunu dikkate almaktadır.

51. Mahkeme ayrıca, bazı koşulların yine de, kendisinin yukarıda belirtilen genel kuralı bertaraf etmesini haklı çıkarabildiğini hatırlatmaktadır.

52. İç hukukta yapısal bir sorunu giderebilecek bir hukuk yolu oluşturulduğunda, örneğin bazı mülkiyet hakkı ihlallerine ilişkin davalarda (*Broniowski/Polonya* [BD], No. 31443/96, AİHM 2004-V, *İçyer/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 18888/02, AİHM 2006-I, *Demopoulos ve diğerleri/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar) [BD], No. 46113/99, 3843/02, 13751/02, 13466/03, 10200/04, 14163/04, 19993/04 ve 21819/04, AİHM 2010 ve *Altunay/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 42936/07, 17 Nisan 2012) veya aşırı uzun yargılama sürelerine ilişkin davalarda benzer başvurular için de aynı husus geçerlidir (*Andrasik ve diğerleri/Slovakya* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 57984/00, 22 Ekim 2002, *Nogolica/Hırvatistan* (kabul edilebilirlik hakkında), No. 77784/01, AİHM 2002-VIII ve *Turgut ve diğerleri/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 4860/09, 26 Mart 2013).

53. Hükümetin atıfta bulunduğu ve bir yargılamanın aşırı uzun sürmesine ilişkin olan *Brusco* Kararı, tam olarak bu kapsamdadır. Aslında

Mahkeme, bu davada koşulların, kendisinin genel kuralı bertaraf etmesini gerektirdiği kanaatine varmıştır. Bu durumun sebebi aşağıdaki hususlardır:

– İtalya Devleti tarafından yapılan ihlallerin ve "makul süre" gerekliliğine uymayan davaların sıklığının artması sebebiyle, Mahkeme, bu eksikliklerin birikmesinin Sözleşme'ye uygun olmayan bir uygulama doğmasına sebep olduğu sonucuna varmış ve Hükümetin dikkatini, "adaletin aşırı yavaş işleminin" hukuk devleti açısından "önemli bir tehlike" teşkil ettiğine çekmiştir,

– Mahkeme, yargılamaların aşırı uzun sürdüğünü ileri sürmeye imkân veren etkin bir başvuru yolu bulunmamasının, sistematik olarak kişileri Strazburg Mahkemesi'ne başvurmak zorunda bıraktığı kanısındadır, hâlbuki söz konusu şikâyetler, öncelikle ve daha uygun şekilde İtalyan hukuk sistemi içerisinde giderilebilecek türdendir ve

– Mahkeme, bu durumun, Sözleşme tarafından sağlanan insan haklarını korunma sisteminin, uzun vadede ulusal düzeyde olduğu kadar uluslararası düzeyde de işleyişini zayıflatabileceği kanısına varmıştır.

54. Hâlbuki somut olayda Mahkeme, bu nitelikte herhangi bir koşul bulunmadığı görüşündedir.

55. Mahkeme, dolayısıyla kendisinin iç hukuk yollarının tüketilip tüketilmediği hususunun başvurunun sunulduğu tarihte değerlendirilmesi gerektiğine dair genel kuralı bertaraf etmesini haklı gösterecek nitelikte herhangi bir unsur bulunmadığı kanısındadır.

56. Hükümet tarafından atıfta bulunulan *Uzun Davasıyla* ilgili olarak, Mahkeme, bu davanın mevcut davadan farklı olduğunu gözlemlemektedir.

Nitekim *Uzun Davasında* başvuru, Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yolunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sunulmuştur. Şayet somut olayda başvuranlarının yakınlarının ölümü hakkında açılan dava, yerel mahkemeler önünde halen derdest olsaydı, başvurunun, 11 Mart 2008 tarihinde, yani bu yeni başvuru yolunun oluşturulmasından çok önce ve esas olayın gerçekleşmesinden yaklaşık olarak 24 yıl sonra yapıldığını göz ardı etmemek uygun olurdu.

57. Mahkeme, Hükümet tarafından atıfta bulunulan Van depremiyle ilgili Anayasa Mahkemesi kararına ilişkin olarak, bu davanın kesinlikle Sözleşme'nin 2. maddesinin usul yönünün kapsamında olduğunu ancak bu konunun, kendi içerisinde iç hukuk yollarının tüketilmesi şartının değerlendirilmesi gerektiği tarih konusu üzerinde bir etkisinin olmadığını gözlemlemektedir.

58. Üstelik Mahkeme, başvuruların kişisel durumlarının da, hukuk yollarının tüketilmesi konusunun incelenmesinde kendisinin dikkate alması gereken koşulların bir parçası olduğunu hatırlatmaktadır (*Kurić ve diğerleri/Slovenya* [BD], No. 26828/06, § 286, AİHM 2012). Mahkeme, ilgililerin şikâyetlerinin, Sözleşme'nin 2. maddesiyle ilgili olduklarını ve 1984 yılında yakınlarının hayatını kaybettiğinden, yani otuz yıldan uzun süreden beri derdest olan ceza davasının süresini içerdiğini dikkate almaktadır. Mahkeme, ilgililerden, başvurularının yapıldığı tarihten birçok yıl sonra oluşturulmuş bir hukuk yolunu tüketmelerini ve dava süresini tekrar uzatmalarını talep etmenin hakkaniyete pek uygun olmadığı kanısındadır.

59. Mahkeme diğer taraftan, daha önce Sözleşme'nin 3. maddesine ilişkin olarak *Şükrü Yıldız/Türkiye* Kararında (n° 4100/10, §§ 42 à 45, 17 mars 2015) bu anlamda karar verdiğini gözlemlemektedir.

60. Mahkeme, yukarıda belirtilenler ışığında, somut olayda, iç hukuk yollarının tüketilip tüketilmediğinin, başvurunun Mahkeme'ye sunulduğu tarihte değerlendirilmesine ilişkin genel kurala aykırı davranılmasını haklı gösteren özel koşulların bulunmadığı sonucuna varmıştır. Dolayısıyla Mahkeme, başvuruların Sözleşme'nin 2. maddesini hedef alan şikâyetlerini Anayasa Mahkemesi'ne taşıma yükümlülüğüne itiraz etmelerinin gerekmediği kanısındadır ve sonuç olarak Hükümetin itirazını reddetmektedir (*ibidem*).

61. Mahkeme diğer taraftan, şikâyetin Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olduğunu ve herhangi bir kabul edilmezlik kriteriyle bağdaşmadığını tespit ederek,

şikâyetin Lezgin ve Şükrü Öztunç'la ilgili kısmının kabul edilebilir olduğuna karar vermiştir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların Gerekçeleri

62. Başvuranlar, yakınlarının ölümü hakkında yürütülen davanın sonlandırılmamasından şikâyetçidirler. Başvuranlar diğer taraftan, sanıkların yakalanmamış olmasının, makamların ilgililere, köy korucusu olmaları dolayısıyla hoşgörü göstermesiyle açıklanabileceği kanaatindedirler.

63. Hükümet, makamların, olaydan sonra re'sen ve gecikmeksizin başvuranların yakınlarının ölüm koşullarının aydınlatılması ve sorumluların cezalandırılması için gerekli görülen tüm tedbirleri almış oldukları kanaatindedir.

64. Hükümet, söz konusu yargılamanın süresinin farkında olduğunu belirtmektedir, bununla birlikte makamların sanıkların yerlerinin tespit edilmesi ve yargılamanın hızlandırılması için gerekli tüm tedbirleri uyguladıklarını gerekçe göstermektedir.

65. Sanıkları gıyaben yargılamanın mümkün olmamasıyla ilgili olarak, Hükümet, bu konuyla ilgili Yargıtay içtihadının, Sözleşme'nin 6. maddesinin de gerektirdiği gibi savunma makamının haklarının korunmasına yönelik olduğunu belirtmektedir.

66. Hükümet, 4616 sayılı Kanunla ilgili olarak bir af yasasından bahsedilmediği kanısındadır. Hükümet, konu hakkındaki yerleşik içtihadta verilen ve dikkate alınan ceza bakımından (yukarıdaki 31 ve 32. paragraflar), sanıkların, bu kanun tarafından öngörülen ceza indiriminden yararlanamayacağını eklemektedir. Dolayısıyla bu kanunun, yargılamanın etkinliği üzerinde herhangi bir etkisi yoktur.

2. Mahkeme'nin Değerlendirmesi

67. Mahkeme, Devleti kendi adaletine tabi olan kişilerin yaşam hakkının korunması için gerekli tüm tedbirleri almaya mecbur tutarak, Sözleşme'nin

2. maddesinin, Devlete, kişilere karşı yapılan ihlallerden caydırıcı ve ihlallerin engellenmesi, telafi edilmesi ve cezalandırılması için yapılmış bir uygulama mekanizmasına dayanan somut bir ceza mevzuatı oluşturma yükümlülüğünü getirdiğini hatırlatmaktadır. Söz konusu yükümlülük, dolaylı olarak, bir kimsenin, hayatına kasteden sözde failin Devlet memuru sıfatı bulunmamasına rağmen şüpheli koşullarda ölümcül olabilecek yaralamalara maruz kalması durumunda, resmi etkin bir soruşturmanın yürütülmesini gerektirmektedir.

68. Soruşturmanın, Sözleşme'nin 2 maddesi bağlamında anlaşılması gereken ifade anlamında "etkin" sıfatıyla nitelenebilmesi için, öncelikle eksiksiz olması gerekmektedir. Soruşturmanın eksiksiz olması, olayları tespit etmeye ve gerektiği takdirde sorumluların tespit edilmesine ve cezalandırılmasına elverişli olması gerektiği anlamına gelmektedir.

69. Mahkeme, etkin bir soruşturma yürütme yükümlülüğünün sonuçsal değil araçsal bir yükümlülük olduğunu yinelemektedir: Makamların, ihtilaf konusu olaylara ilişkin delillerin toplanması için imkânları dâhilinde olan tüm makul tedbirleri almaları gerekmektedir.

70. Mahkeme diğer taraftan, ivedilik ve makul özen gerekliliğinin bu bağlamda zımni olduğunu hatırlatmaktadır (bu ilkelerin bütünü için bk. *Mustafa Tunç ve Fecire Tunç/Türkiye* [BD], No. 24014/05, §§ 171 - 173 ve 178, 14 Nisan 2015).

71. Ayrıca iç hukukta öngörülen koruma mekanizmalarının, uygulamada, yerel mahkemelerde görülen davaların esasına ilişkin incelemenin tamamlanmasına imkân veren makul sürelerde (*gerekli değişikliklerin yapılması suretiyle (mutatismutandis)* bk. *G.N. ve diğerleri/İtalya*, No. 43134/05, §§ 96-102, 1 Aralık 2009 ve *Opuz/Türkiye/Türkiye*, No. 33401/02, §§ 150-151, AİHM 2009), şiddet eylemlerinin faillerinin fiili dokunulmazlığa sahip olamayacağı şekilde işlenmesi gerekmektedir (bu anlamda bk. *Alikaj ve diğerleri/İtalya*, No. 47357/08, §§ 107 ve 108, 29 Mart 2011 ve *Mehmet Şentürk ve Bekir Şentürk/Türkiye*, No. 13423/09, §§ 98 - 101, AİHM 2013).

72. Mahkeme, son olarak, ceza davalarının sonunda söz konusu suçların faillerinin, devlet makamlarının atalet içinde olmaları sebebiyle kamu davasının zaman aşımına uğramasından faydalanmaları durumunda, ceza sisteminin, yasa dışı eylemlerden etkin korunmanın sağlanmasında caydırıcı gücü olamayacağını hatırlatmaktadır (örneğin bk. *Beganović/Hırvatistan*, No.46423/06, § 85, 25 Haziran 2009, *İbrahim Demirtaş/Türkiye*, No. 25018/10, §§ 31 - 39, 28 Ekim 2014).

73. Mahkeme, somut olayda olayların meydana geldiği tarihte otuz yıl sonra, başvuranların yakınlarının ölümü hakkında 1984 yılında açılan ceza davasının Hakkâri Ağır Ceza Mahkemesi önünde halen derdest olduğunu gözlemlemektedir.

74. Şayet soruşturma makamları (savcılık ve sorgu hâkimi), soruşturmaları ivedilikle yürütmüş ve birçok sanığın yargılanmasını sağlamış bile olsa, yargılama sırasında meydana gelen, hatta tamamen ataletin sebep olduğu özellikle uzun süren iki yavaşlama dönemi davanın seyrini değiştirmiştir.

75. Bu yavaşlamanın ilk dönemi, yargılamanın başından itibaren başlamış ve sanıkların hâkim karşısına çıkmalarının imkânsız olması sebebiyle 16 Temmuz 2002 tarihine kadar devam etmiştir.

76. Dosyada yer alan hiçbir unsur, bu dönem boyunca makamların ilgililerin yakalanması ve adalet karşısında yargılanmaları için gerekli tüm tespitleri yaptıklarının ileri sürülmesine imkân vermemektedir.

77. İkinci yavaşlama dönemi, 30 Haziran 2006 tarihinde hükmedilen ikinci Yargıtay kararından sonra başlamıştır.

78. Bu tarihte Yüksek Mahkeme, Ağır Ceza Mahkemesi'nin ilk verilen Yargıtay kararının ardından sanıkları yeniden dinlemeden mahkûmiyetlerine karar veremeyeceği kanaatine varmıştır. Hâlbuki ilgililer, bir defa daha adalete karşı gelmiş ve Ağır Ceza Mahkemesi davanın esası hakkında karar verememiştir.

79. Mahkeme, bu dönem boyunca makamların aktif olarak sanıkları aramaya devam ettiklerinden şüphe etmemektedir; güvenlik güçleri

tarafından gerçekleştirilen aramalar, makamların, kaçak sanıkları adalet karşısına çıkarılmaları için yakalamak istediklerini açıkça göstermektedir.

80. Bu girişimlerin, sonuçsuz kaldıkları doğrudur, makamların sonuçsal bir yükümlülüğü değil araçsal bir yükümlülüğü olduğu hususunun dikkate alınması uygundur.

81. Bununla birlikte Mahkeme nazarında, bu durum, Devletin yargılama sürecinin sonlandırılmamasında hiçbir sorumluluğunun bulunmadığı anlamına gelmemektedir. Nitekim sanıkların kaçmalarının ötesinde, davanın içerisinde bulunduğu tıkanıklık durumu, büyük oranda ceza hukukunu düzenleyen iç hukuk kurallarından ve Yargıtay'ın yapmış olduğu yorumdan kaynaklanmaktadır.

82. Aslında Yüksek Mahkeme'nin içtihadına göre, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 247. maddesinin 3. fıkrası, şayet kaçak bir sanık, bir Yargıtay kararının ardından mahkeme tarafından dinlenmemişse ve hatta bu kararın öncesinde yargılama sırasında dinlenmiş olsa bile, söz konusu sanık hakkında mahkûmiyet kararı verilmesini yasaklamaktadır.

83. Mahkeme, Hükümetin, Yargıtay kararının tutumunu haklı göstermek için Sözleşme'nin 6. maddesini ileri sürdüğünü kaydetmektedir. Bu bağlamda Mahkeme, yerleşik bir içtihat uyarınca, bir davanın sanık bulunmadan sürdürülmesinin, kendi içerisinde, Sözleşme'nin 6. maddesiyle uyumsuz olmadığını hatırlatmanın gerekli olduğu kanısındadır. Nitekim mahkeme tarafından yapılan bir adaletsizlik, sadece hakkında gıyaben mahkûmiyet kararı verilmiş bir şahsın, daha sonra mahkeme tarafından dinlenmesinin ardından, hem hukuki değerlendirmeye hem de olaylara ilişkin iddianamenin esası hakkında yeniden karar verilmesinin sağlanamaması ve ilgilinin mahkemeye çıkarılma ve savunma hakkından vazgeçtiğinin ya da hukuka aykırı davranma eğiliminin bulunduğu kesleştirilmemesi durumunda meydana gelmektedir (bu içtihadın açıklaması için bk. *Sejdovic/İtalya*[BD], No. 56581/00, §§ 81 ve ardından gelen paragraflar, AIHM 2006-II ve *Baratta/İtalya*, No. 28263/09, § 77, 13 Ekim 2015).

84. Mahkeme bununla birlikte, somut olayda davanın 14 Haziran 2005 tarihinde Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesinin amacının, mahkûmiyet kararının, daha hafif olarak değerlendirilebilecek hükümlerin uygulanması amacıyla oluşturulan yeni mevzuat ışığında incelenmesini sağlamak olduğunu gözlemlemektedir. Bu inceleme sonucunda, ilk derece mahkemesi, müebbet hapis cezasının, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasıyla değiştirilmesine kanaat etmiştir ve bu karar, sanıklarının avukatının katıldığı bir duruşmada verilmiştir.

85. Mahkeme, sanıkların kaçak olmasına ve bir avukatla temsil edilmelerine rağmen, hangi sebeple bu duruşma sırasında yeniden dinlenmeleri gerektiğine anlam verememektedir.

86. Somut olayda Yüksek Mahkeme tarafından kabul edilen - bu türden ilk derece mahkemelerine geri gönderilen davalarda, davadan haberdar oldukları, bir avukatla temsil edildikleri ve bilinçli bir şekilde hukuka aykırı davrandıklarının anlaşıldığı hallerde bile, sanıkların katılımını zorunlu kılmaya dayanan - yaklaşım, Mahkeme'ye göre aşırı biçimci bir tutumdan kaynaklanmaktadır.

87. Mahkeme nazarında, kaçak bir sanığa yapılan bu türden bir iyiliğin Sözleşme'nin 2. maddesinin koruma gereksinimlerinin önüne geçebilmesini ve insan hakları ölçüsünde büyük bir değere sahip olan ve kimsenin elinden alınmaz bir niteliği teşkil eden yaşam hakkından doğan (*Kononov/Litvanya* [BD], No. 36376/04, § 241, AİHM 2010 ve *Streletz, Kessler ve Krenz/Almanya* [BD], No. 34044/96, 35532/97 ve 44801/98, §87, AİHM 2001-II) usuli yükümlülüğün bertaraf edilebilmesini haklı gösterebilecek bariz bir gerekçe bulunmamaktadır ki yaşam hakkı olmaksızın, diğer hak ve özgürlüklerden herhangi birine sahip olmak aldatıcı olacaktır (*Pretty/Birleşik Krallık*, No. 2346/02, §37, AİHM 2002-III).

88. Bununla birlikte Mahkeme, sınırlarda uzak olan yaşam hakkının usul yönünden ihlal edilmesinin özellikle ciddi bir durum olduğunu gözlemlemektedir: kaçak sanıklara tanınan hak, sadece yargılamanın kısa bir süre boyunca yavaşlamasına değil aynı zamanda belirli olmayan bir süre için gerçek bir felce sebep olmuştur. Bu sebeple, söz konusu durum, sanık

ve mağdur hakları arasındaki dengenin sağlanması için haklı gösterilen bir durumun çok ötesine geçmektedir.

89. Sonuç olarak Devlet tarafından oluşturulan kanuni çerçeve ve özellikle yerel mahkemeler tarafından yorumlandıkları şekliyle ceza davasını düzenleyen kurallar, somut olayda, başvuranların yakınlarının hayatlarını kaybettiği dörtlü cinayet konusunda yürütülen ve otuz yıldan fazla süredir devam eden davanın, Sözleşme'nin 2. maddesinin gerekliliklerini ve özellikle bu maddenin kapsadığı ivedilik zorunluluğunu yerine getirmek için yeterli etkinlikte olmasını engellemiştir.

90. Dolayısıyla söz konusu hüküm usul yönünden ihlal edilmiştir.

III. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

91. Başvuranların her biri, maddi zarar karşılığında 300.000 avro (EUR) ve manevi zarar karşılığında 500.000 avro (EUR) talep etmektedir.

92. Başvuranlar tarafından öngörülen zaman içerisinde, masraf ve harcamalara ilişkin herhangi bir talep sunulmamıştır.

93. Hükümet, başvuranların parasal taleplerine itiraz etmektedir. Hükümet, iddia edilen ihlal ile maddi zarar bağlamında talep edilen miktar arasında herhangi bir illiyet bağı bulunmadığı kanısındadır. Hükümet, manevi zarara ilişkin olarak, talep edilen miktarların, konu hakkındaki Mahkeme uygulaması bakımından abartılı olduğu kanısındadır.

94. Mahkeme, iddia edilen zarar ile tespit edilen ihlal arasında herhangi bir illiyet bağının bulunmadığı görüşündedir ve bu bağlamda sunulan talebi reddetmektedir. Buna karşın, Mahkeme, manevi zarar bağlamında başvuranların her birine 30.000 avro (EUR) ödenmesine karar verilmesinin uygun olduğu kanaatindedir.

95. Mahkeme, gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın söz konusu miktarlara uygulanmasının uygun olduğuna karar vermektedir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME,

1. Oyçokluğuyla, başvuranlar Şükrü Öztunç ve Lezgin Öztunç için başvurunun kabul edilebilir olduğuna,
2. Oybirliğiyle, diğer başvuran için başvurunun kabul edilemez olduğuna,
3. Oybirliğiyle, Sözleşme'nin 2. maddesinin usul yönünden ihlal edildiğine,
4. Oybirliğiyle,
  - a) Davalı devletin, işbu kararın Sözleşme'nin 44. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kesinleşeceği tarihten itibaren üç ay içerisinde, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden Türk lirasına çevrilmesi suretiyle, manevi zarar karşılığında başvuranların her birine ayrı ayrı (Şükrü Öztunç ve Lezgin Öztunç'a) 30.000 avro (EUR) (otuz bin avro) ödemekle yükümlü olduğuna,
  - b) Yukarıda anılan sürenin bitiminden itibaren ve ödeme tarihine kadar, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere bu süre boyunca uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek basit faiz oranının uygulanmasının uygun olduğuna,
5. Oybirliğiyle, başvurunun geri kalan kısmı için adil tazmin taleplerinin reddedilmesine,

karar vermiştir.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup, İçtüzüğün 77. maddesinin 2 ve 3. maddeleri uyarınca, 9 Şubat 2016 tarihinde tebliğ edilmiştir.

AbelCampos
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Julia Laffranque
Başkan

Mevcut kararın ekinde, Sözleşme'nin 45. maddesinin 2. fıkrasına ve İçtüzüğün 74. maddesinin 2. fıkrasına uygun olarak, Yargıç Karakaş'ın kısmi muhalefet şerhi yer almaktadır.

J.L.

A.C.

YARGIÇ KARAKAŞ'IN

KISMİ MUHALEFET ŞERHİ

Ben, şahsen başvurunun kabul edilebilirliği aleyhinde oy kullandım. Başvuranların Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmadıkları gerekçesiyle, iç hukuk yollarının tüketilmemiş olduğuna dair Hükümet tarafından ileri sürülen itirazı kabul etmiş olmamız gerektiği görüşümdedir.

Sözleşme tarafından oluşturulan koruma mekanizmasının insan haklarını güvence altına alan ulusal sistemlere göre destekleyici bir nitelik teşkil etmesi çok önemlidir. Mahkeme, Sözleşmeciler Devletlerin Sözleşme bağlamında yükümlülüklerine riayet edip etmediklerini denetlemekle görevlidir. Mahkeme kendisini ulusal makamlar yerine koyamaz, koymamalıdır da. Sözleşme tarafından koruma altına alınan hak ve özgürlüklere yerel düzeyde riayet edilip edilmediğini ve korunup korunmadığını denetlemek Sözleşmeciler Devletlere düşmektedir. Dolayısıyla iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralı bu koruma mekanizmasının işleyişinin kaçınılmaz bir parçasıdır.

Aslında iç hukuk yollarının tüketilip tüketilmediği, ilke olarak başvurunun Mahkeme'ye sunulduğu tarihte değerlendirilir. Bununla birlikte, görülen bir davanın koşulları tarafından haklı gösterilebilecek istisnai durumlar mevcuttur (*Baumann/Fransa*, No. 33592/96, § 47, AİHM 2001-V, *Brusco/İtalya* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 69789/01, AİHM 2001-IX). Özellikle Mahkeme, örneğin aşırı uzun süreli hukuk yolları içeren İtalya, Hırvatistan veya Slovakya'ya karşı yürütülen davalarda bu genel ilkeyi bertaraf etmiştir (daha önce anılan *Brusco, Nogolica/Hırvatistan* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 77784/01, AİHM 2002-VIII,

Andrášik ve diğerleri/Slovakya (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 57984/00, 60237/00, 60242/00, 60679/00, 60680/00, 68563/01 ve 60226/00, AİHM 2002-IX, ayrıca bk. *İçyer/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 18888/02, AİHM 2006-I).

Başvuranın, (başvurunun Mahkeme'ye sunulduğu tarihten sonra yürürlüğe girmiş olan) tazminat kanunu tarafından sunulan yeni başvuru yolunu kullanmak zorunda olmadığını ileri sürdüğü *İçyer* Davasında (daha önce anılan, § 75), Mahkeme, ilgili davaların koşullarının haklı göstermesi durumunda, istisnai durumlarda farklı bir tutum sergileyebileceğini ve genel kuralı bertaraf edebileceğini belirtmiştir (ayrıca bk. *Charzyński/Polonya*, No. 15212/03, AİHM 2005-V).

Bir başvuru yolunun etkin olarak nitelendirilebilmesi için, şikâyetçi olunan durumu doğrudan telafi edebilmesi ve makul başarı perspektifleri sunması gerekmektedir (*Balogh/Macaristan*, No. 47940/99, § 30, 20 Temmuz 2004, ve *Sejdovic/İtalya* [BD], No. 56581/00, § 46, AİHM 2006-II). Bununla birlikte, kesinlikle başarısızlığa mahkûm olmayan bir başvuru yolunun başarı perspektiflerine ilişkin şüpheler barındırılması, söz konusu başvuru yolunun kullanılmamasının haklı gösterilmesi için tek başına bir sebep teşkil etmez (*Akdivar ve diğerleri/Türkiye*, 16 Eylül 1996, § 71, *Karar ve Hükümler Derlemesi* 1996-IV ve *Scoppola/İtalya* (No. 2) [BD], No. 10249/03, § 70, 17 Eylül 2009).

Ulusal düzeyde, yerel mahkemelere Sözleşme tarafından korunan bir hak ihlalinin şikâyetini, en azından söz konusu şikâyetin özünü inceleme imkânı veren bir başvuru yolunun bulunması durumunda, incelenmesi gereken başvuru yolu budur (*Azinas/Kıbrıs* [BD], No. 56679/00, § 38, AİHM 2004-III). Mahkeme, bu türden bir başvuru yolunun bulunup bulunmadığına karar vermek için, var olan hukuk yollarının etkin ve

erişilebilir niteliğini dikkate almaktadır (örneğin bk. *Vučković ve diğerleri/Sırbistan* (ilk itiraz)[BD], No. 17153/11 ve 29 diğer karar, §§ 88-90, 25 Mart 2014). Aynı şekilde Mahkeme, *Hasan Uzun/Türkiye* Kararında(No. 10755/13, 30 Nisan 2013), Türk Anayasa Mahkemesi huzurunda yeni açılan bireysel başvuru yolunun temel yönlerini inceledikten sonra, kendisine, bu yeni başvuru yolunun Sözleşme'ye ilişkin şikâyetlerin giderilmesi için uygun perspektifler teşkil etmediğini söyleme imkânı veren herhangi bir unsurun sunulmadığı ve sonuç olarak bu korumanın sınırlarını belirlemenin mağdur olarak değerlendirilen şahsa ait olduğu kanısına varmıştır (§ 69).

Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası alanında farklı ulusal mahkemeler önünde görülen davaların süresini ileri süren şikâyetler konusunda Anayasa Mahkemesi'nin içtihadının, bizim içtihadımıza uygun olduğuna daha önce karar verilmiştir (örneğin bk. *Olçay Koç/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 8362/14, 24 Haziran 2014, §§ 24-28). Anayasa Mahkemesi, bu içtihadında, gerekli olduğu takdirde, davanın halen derdest olması durumunda bile, bir davanın ilk derece mahkemesi önünde makul sürede görülmesi hakkının ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

Somut olay, otuz yıldan uzun zamandan beri derdest olan bir davanın yargılama süresini içermektedir. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6 ve 13. maddelerini ileri sürerek, ceza davasının süresinden şikâyet etmekte ve etkin bir başvuru yolu bulunmadığını ileri sürmektedirler. Bununla birlikte Mahkeme, başvuranların şikâyetlerini Sözleşme'nin 2. maddesi açısından incelemeyi tercih etmiştir. Bu yeniden sınıflandırmanın, Anayasa Mahkemesi huzurunda bireysel başvuru yollarının tüketilmesi konusuyla ilgisi yoktur. Burada, özel şahıslar arasında meydana gelen bir adam öldürme davasından bahsedilmektedir ve Devletin, hukuk sistemini makul sürelerde etkin olarak işleyecek şekilde düzenleme yükümlülüğü

bulunmaktadır. Bu bağlamda mevcut dava, polisler yani devlet memurları hakkında, Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı olarak kötü muamele sebebiyle yürütülen bir ceza davasını içeren ve Mahkeme'nin bu Sözleşme hükmünün hem esas yönünden hem de usul yönünden ihlal edildiği sonucuna vardığı *Şükrü Yıldız/Türkiye Davasından*(No. 4100/10, 17 mars 2015) ayrılmaktadır.

Ben, çoğunluğun aksine, somut olayda, Anayasa Mahkemesi'nin kararını vermek için derdest olan davanın sonlanmasını beklemeyeceği için (örneğin daha önce anılan karar, *Olca Koç*), Anayasa Mahkemesi önünde bireysel başvuru yolunun tüketilmiş olması durumunda, yargılamanın süresinin uzamış olmayacağını düşünüyorum (kararın 57. paragrafı). Aksine böyle bir durumda, Anayasa Mahkemesi'nin yargılama süresi sebebiyle başvuruların haklarının ihlal edildiğini tespit eden bir kararı, 30 yıldan uzun süreden beri derdest olan bu davanın sonlandırılması amacıyla verilmiş olurdu.

Sonuç olarak, mevcut davada şikâyetlere itiraz edilmesi için birçok unsurun bir araya geldiğini ve dolayısıyla da başvurunun, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar verilmiş olması gerektiğini düşünüyorum.

Bununla birlikte, çoğunluğun davanın kabul edilebilir olduğuna karar vermesi sebebiyle, ben de Sözleşme'nin 2. maddesinin usul yönünden ihlal edildiği tespiti lehinde oy kullandım.